

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA

Briselē, 4.5.2007
COM(2007)233 galīgā redakcija

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS PADOMEI,
EIROPAS PARLAMENTAM, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU
KOMITEJAI, REĢIONU KOMITEJAI UN
EIROPAS CENTRĀLAJAI BANKAI**

Euro ieviešana Slovēnijā

1. IEVADS

Pēc Slovēnijas 2006. gada 2. marta pieprasījuma sniegt konverģences novērtējumu saskaņā ar EK līguma 122. panta 2. punktu Komisija un ECB sagatavoja attiecīgus konverģences ziņojumus¹, izvērtējot to, vai valsts ir panākusi augsta līmeņa stabilu konverģenci, jo īpaši attiecībā uz Līgumā noteiktajiem „Māstrihtas” konverģences kritērijiem. Pēc Komisijas 2006. gada 16. maija priekšlikuma Padome nolēma 2006. gada 11. jūlijā atcelt Slovēnijas izņēmuma statusu. Turklāt tā noteica Slovēnijai euro ieviešanas datumu (2007. gada 1. janvāri) un valsts valūtas pārrēķina kursu attiecībā pret euro (239,640 tolāri par vienu euro).

Pēc tam, kad tika apstiprināta Slovēnijas pievienošanās euro zonai, valsts pastiprināja un pabeidza praktiskos sagatavošanās darbus pārejai uz euro. Slovēnijas Ģenerālplāns pārejai uz euro ir balstīts uz tā saucamo „lielā sprādziena” scenāriju,² saskaņā ar kuru euro banknotes un monētas tiek ieviestas tajā pašā dienā, kad tiek pieņemts euro (Slovēnijas gadījumā šī diena ir 2007. gada 1. janvāris). Vienlaicīgas apgrozības periods, kurā gan Slovēnijas tolārs, gan euro bija likumīgs maksāšanas līdzeklis, tika pagarināts no 2007. gada 1. janvāra līdz 14. janvārim, pēc kura euro kļuva par vienīgo likumīgo maksāšanas līdzekli.

Kamēr Slovēnija guva labumu no daudzajiem labvēlīgajiem nosacījumiem, tās savlaicīgie un akurātie sagatavošanās darbi nodrošināja sekmīgu valūtas nomaiņu. Šajā paziņojumā atspoguļoti valūtas nomaiņas būtiskākos aspektus valstī, jo īpaši attiecībā uz skaidras naudas nomaiņu, administratīvo un finanšu sistēmu pārveidi valsts un privātajā sektorā, ar valūtas nomaiņu saistīto cenu attīstību (un priekšstatus par to) un iedzīvotāju kopējo vērtējumu par pāreju uz euro. Visbeidzot paziņojumā paustas būtiskākās atziņas, kas ņemamas vērā turpmākajai citu valstu valūtas nomaiņas veikšanai.

2. EURO ĀTRA IENĀKŠANA SLOVĒNIJAS IKDIENAS DZĪVĒ

Tā kā Slovēnija robežojas ar divām euro zonas valstīm (Itāliju un Austriju), lielākā daļa tās iedzīvotāju jau bija labi iepazinuši euro, pirms tas kļuva par valsts valūtu. Jaunajās dalībvalstīs veiktā pētījuma rezultāti³ pierādīja, ka slovēņi ir vislabāk pazīstami ar euro valūtu, jo 95% jau bija redzējuši euro banknotes (salīdzinājumā ar vidēji 77% desmit jaunajās dalībvalstīs), bet 93% – euro monētas (salīdzinājumā ar attiecīgi vidēji 70%). Tāpat daudzi jau bija lietojuši euro banknotes (80%) vai monētas (77%). Jau pirms 2007. gada 1. janvāra daudziem Slovēnijas iedzīvotāju un uzņēmumu īpašumā bija noteiktas naudas summas euro valūtā, vai arī tie bija atvēruši bankās euro kontus.

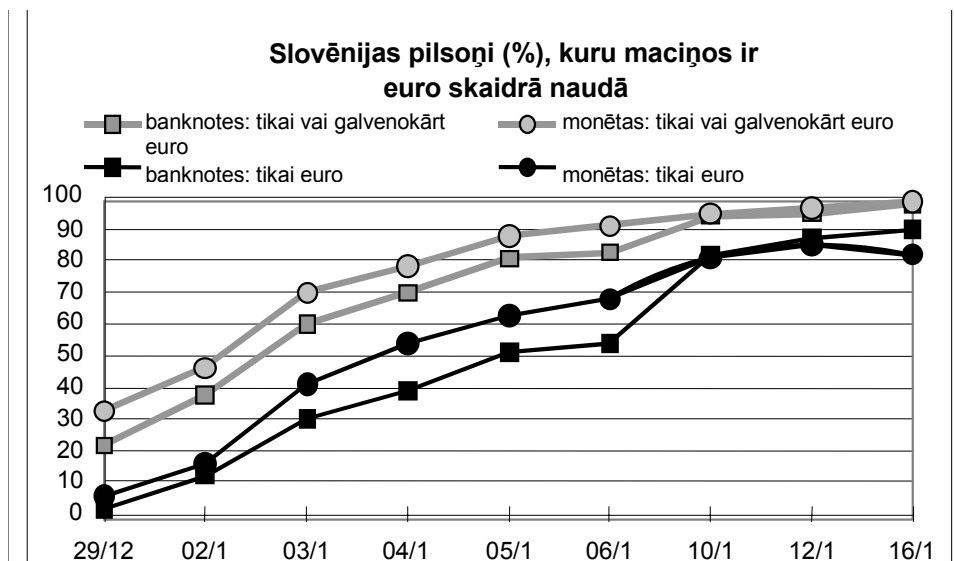
Tikko euro 2007. gada 1. janvārī kļuva par likumīgu maksāšanas līdzekli, tā relatīvais apritē esošais daudzums ātri sasniedza 1. grafikā atspoguļotos apjomus — šī informācija balstīta uz rezultātiem, kuri iegūti izlases kārtā organizētajā Komisijas telefoniskajā aptaujā Slovēnijas iedzīvotājiem, lūdzot respondentus informēt par sava maciņa saturu. Jau 5. janvārī (vakarā) vairāk nekā puse respondentu ziņoja, ka viņu maciņos ir atrodamas tikai euro banknotes un monētas.

¹ 2006. gada 16. maija COM(2006)224 un 2006. gada maija ECB konverģences ziņojums.

² Pašreizējās euro zonas valstis ieviesa euro saskaņā ar „Madrides scenāriju”, kas paredzēja trīs gadu ilgu pārejas periodu, jo euro kļuva par to valūtu jau 1999. gadā (Grieķijā 2001. gadā), taču euro banknotes un monētas tika ieviestas tikai 2002. gadā.

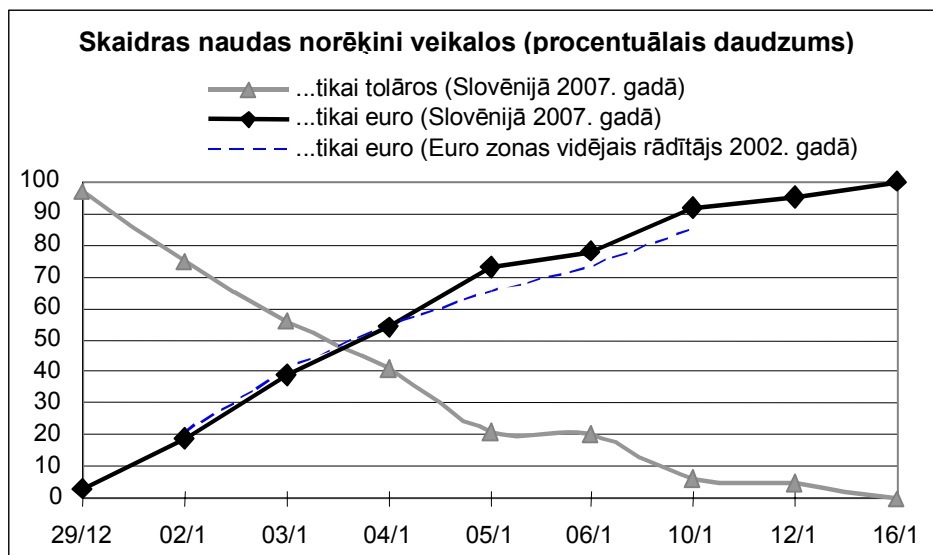
³ Komisijas „Flash Eurobarometer-191” pētījums, kas tika veikts 2006. gada septembrī.

1. grafiks

Respondentiem tika lūgts arī sniegt informāciju par to pēdējiem skaidras naudas maksājumiem (sk. 2. grafiku). 2007. gada 4. janvārī vairāk nekā puse visu skaidras naudas maksājumu tika veikti euro. Turpmākajās dienās maksājumi euro turpināja strauji pieaugt. 2. grafikā atspoguļota euro ieviešanas attīstības līdzība tai attīstībai, kāda novērota euro zonā euro ieviešanas pirmās kārtas pieredzē 2002. gadā.

2. grafiks

Tā kā Slovēnija guva labumu no daudzajiem labvēlīgajiem nosacījumiem, veiksmīgā pāreja no tolāra uz euro noteikti būtu jāattiecina uz valsts praktisko sagatavošanās darbu kvalitāti un savlaicīgumu, kas tika veikti saistībā ar euro ieviešanu, kura faktiski bija sākusies jau pirms 2005. gada janvāra, kad tika pieņemts valsts valūtas nomaiņas plāns.⁴ Dažādie faktori, kas sekmējuši šos panākumus, ir analizēti turpmāk šajā paziņojumā.

Slovēnijas valūtas nomaiņa uz euro skaidri apliecina euro ieviešanas pirmās kārtas pieredzi, ka aktīva un savlaicīga sagatavošanās atmaksājas kā ātra un raita labi valsts valūtas nomaiņa un iedzīvotāju pozitīva attieksme pret to.

3. SKAIDRAS NAUDAS NOMAIŅA SLOVĒNIJĀ

Skaidras naudas nomaiņa ir visredzamākā valsts valūtas nomaiņas daļa. Faktiski visi iedzīvotāji un uzņēmumi ir tieši saistīti ar šo procesu. Tā sekmīga norise lielā mērā ir atkarīga no valsts centrālās bankas savlaicīgi, t. i., pirms euro ieviešanas datuma, veiktas euro banknošu un monētu piegādes bankām un citām finanšu iestādēm („priekšlaikus piegāde”). Savukārt bankas cenšas nodrošināt to, lai skaidras naudas nomaiņas operācijās iesaistītie uzņēmumi, un jo īpaši mazumtirgotāji, tiktu nodrošināti ar euro skaidro naudu pirms euro ieviešanas dienas, lai dotu tiem iespēju skaidro naudu izdot tikai euro, tādējādi izvairoties no iepriekšējās valūtas atkārtotas izmantošanas. Ieviešot apgrozībā euro valūtu, bankām un mazumtirgotājiem vienlaikus ir jāspēj tikt galā ar iepriekšējās valūtas ātru nodošanu atpakaļ bankās.

3.1. Priekšlaikus piegāde un pakārtota priekšlaikus piegāde pirms euro ieviešanas dienas

Slovēnijas Banka no Eirosistēmas apgādes krājumiem saņēma kopumā 94,5 miljonus euro banknošu ar nominālvērtību EUR 2,175 miljoni⁵. Savukārt Somijas monētu kaltuve piegādāja kopumā 296,3 miljonus euro monētu ar nominālvērtību EUR 104,0 miljoni⁶.

Kredītiestāžu operācijas ar euro monētu priekšlaikus piegādi sākās 2006. gada 25. septembrī, bet ar euro banknošu priekšlaikus piegādi – 2006. gada 29. novembrī. Kopumā Slovēnijas bankas līdz 2006. gada beigām saņēma euro banknotes EUR 772 miljonu vērtībā un 250 miljonus monētu (tas ir, aptuveni EUR 84 miljonus).

Kredītiestāžu veikta pakārtota priekšlaikus piegāde mazumtirgotājiem un citiem uzņēmumiem sākās 2006. gada decembrī. Pakārtota priekšlaikus piegāde attiecībā uz euro banknotēm sastādīja 0,9% no kopējās priekšlaikus piegādātās summas vērtības un attiecībā uz monētām — 7,4%. Tā ietver arī safasētu sākuma komplektu piegādi profesionālajiem klientiem – katru EUR 201 vērtībā, kā arī 450 000 mini komplektu (katru EUR 12,52 vērtībā), kuros iekļauta viena vai vairākas euro monētas no katra nomināla un kurus bankas Slovēnijas sabiedrībai darīja pieejamus no 2006. gada 15. decembra — tie gandrīz visi tika arī pārdoti. Pakārtotai priekšlaikus piegādei bija relatīvi mazsvarīga nozīme salīdzinājumā ar skaidras naudas

⁴ Sk. arī Komisijas Ceturto ziņojumu par praktiskiem sagatavošanās darbiem saistībā ar euro zonas turpmāku paplašināšanos (2006. gada 10. novembra COM(2006)671).

⁵ Datus par skaidras naudas nomaiņu sniedza Slovēnijas Banka un ECB.

⁶ Slovēnijas valstij nav savas monētu kaltuves, un tāpēc tā ir izvēlējusies Somijas monētu kaltuvi par savu monētu piegādātāju, kas izvēlēts atklātā konkursa procedūrā.

nomaiņu 2002. gadā. Tomēr daudzi Slovēnijas uzņēmumi un iedzīvotāji ir nopirkuši vai jau agrāk ieguvuši euro skaidro naudu, izmantojot citus kanālus.

3.2. Vienlaicīgas apgrozības periods

Slovēnijas iestādes nolēma, ka vienlaicīgas apgrozības periodam ir jābūt pēc iespējas īsākam. Sākotnējais Ģenerālplāns, ko pieņēma 2005. gada janvārī, paredzēja vienas nedēļas periodu, kaut arī plāna vēlākā versijā tas tika pagarināts līdz divām nedēļām. Šis laika posms bija ievērojami īsāks par 2002. gadā noteiktajiem vienlaicīgas apgrozības periodiem, kuri katrā valstī bija atšķirīgi un nereti tika pagarināti līdz pat diviem mēnešiem⁷.

Komercbankas darbu sāka tikai 2007. gada 3. janvārī; dažas no tām 1. un 2. janvārī atvēra atsevišķas filiāles (kopumā 52 filiāles visā valstī) tikai tāpēc, lai varētu veikt skaidras naudas maiņas operācijas. Turklāt arī Slovēnijas Banka atvēra savu kasi.

Bankomātu (*ATM*) pielāgošana notika ļoti ātrā tempā, un divas trešdaļas no valstī esošajiem 1500 bankomātiem bija gatavi izsniegt euro zīmes 2007. gada 1. janvārī plkst. 4 no rīta, bet vairāk nekā 93% bija pilnībā gatavi euro izsniegšanai tās pašas dienas beigās. *ATM* iekārtu parka pielāgošana tika pabeigta 3. janvārī. *ATM* pielāgošanas ātrums ir ļoti līdzīgs tam, kāds bija 2002. gadā.

Tomēr mazais skaits *ATM* darījumu 2007. gada janvāra pirmajās dienās, kas bija krietni mazāks par vidējo ikdienas darījumu apjomu, būtiski atšķīrās no pirmās kārtas pieredzes 2002. gadā, kad tika reģistrēta maksimālā slodze attiecībā uz ikdienas darījumu operāciju skaitu un izņemtās skaidrās naudas vērtību, jo iedzīvotāji masveidā izmantoja skaidras naudas bankomātus, lai iegūtu savas pirmās euro naudaszīmes. Šāda iedzīvotāju rīcība ir daļēji izskaidrojama ar lielo vēlmi iepazīt jaunās euro naudaszīmes. Slovēnijā šāds ziņkāres efekts īstenībā tikpat kā netika novērots, jo iedzīvotāji lielā mērā bija iepazinuši euro skaidrā naudā jau krietni pirms tā ieviešanas. Turklāt informācija, kas iegūta 2006. gada 29. decembra telefonaptauļā (sk. 1. grafiku), apstiprināja, ka lielai daļai iedzīvotāju euro skaidrā nauda bija jau pirms tā ieviešanas dienas. Kopumā jāsecina, ka iedzīvotājiem un uzņēmumiem nebija nekādu grūtību iegūt euro skaidrā naudā pat krietni pirms euro ieviešanas dienas.

Tirdzniecības vietās (*POS*) esošo maksājumu termināļu tīkla pielāgošana tika pabeigta 2007. gada 1. janvāra pirmajās stundās. *POS* veikto operāciju skaits laikā no 3. janvāra, kad veikali atsāka darbu, līdz 6. janvārim ātri atgriezās normālā līmenī.

Plašajai euro skaidras naudas pieejamībai gan pirms un pēc euro ieviešanas dienas bija liela ietekme uz skaidras naudas nomaiņas vienmērīgumu. Tā kā skaidras naudas nomaiņas ātrums bija ļoti līdzīgs pirmās kārtas pieredzei 2002. gadā, iedzīvotājiem un uzņēmumiem bija vairāk laika un iespēju iegūt nepieciešamās summas euro skaidrā naudā.

Skaidras naudas nomaiņa Slovēnijā apstiprina vienlaicīgas apgrozības īsā perioda (2 nedēļas) tehnisko iespējamību, tādējādi mazinot mazumtirgotāju un citu uzņēmēju noslogojumu.

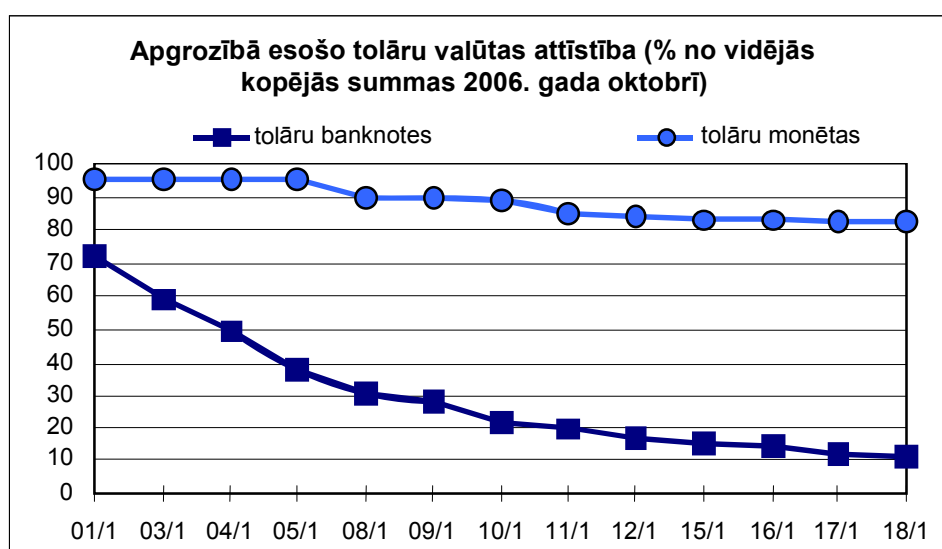
⁷ Vienlaicīgas apgrozības periods deviņās valstīs (BE, GR, ES, IT, LX, NL, AU, PT, FI) ilga no 2002. gada 1. janvāra līdz 28. februārim. Īrijā tas beidzās 2002. gada 9. februārī, bet Francijā 2002. gada 17. februārī. Vācijā šis periods tika samazināts līdz nullei, kaut arī Vācijas markas, pamatojoties uz privātbanku un banku asociāciju kopīgo deklarāciju, varēja izmantot līdz 2002. gada 28. februārim.

3.3. Iepriekšējās valūtas ātra nodošana atpakaļ bankās

Tolāra skaidras naudas nodošana atpakaļ bankās sākās 2006. gada novembrī un decembrī (dažas bankas no 2006. gada 1. decembra piedāvāja saviem klientiem izveidot savā kontā depozītu euro skaidrā naudā saskaņā ar pārrēķina kursu un bez maksas). 1. janvārī bija atgūti gandrīz 28%⁸ no tolāru banknošu vērtības kopapjoma; atpakaļ nodoto tolāru monētu vērtība salīdzinājumā ar kopējo apgrozību vēl bija diezgan niecīga.⁹

Iepriekšējās valūtas nodošana turpinājās (sk. 1. grafiku) – 2007. gada 4. janvārī bija saņemta atpakaļ jau vairāk nekā puse no tolāru banknošu vērtības kopapjoma, bet 2007. gada 11. janvārī tie bija jau vairāk nekā 80%. Janvāra beigās apgrozībā bija vairs tikai 8,5% tolāru banknošu. Tas ir ļoti labi salīdzinājumā ar situāciju euro zonā 2002. gadā, jo janvāra vidū bija nodoti tikai 40% iepriekšējās valūtas naudaszīmju, bet janvāra beigās – 70%. Tolāru monētu nodošana notika daudz pakāpeniskāk (sk. 1. grafiku), jo janvāra beigās nebija nodoti vēl 71,5%.

3. grafiks

Iepriekšējās valūtas ātra nodošana atpakaļ bankās, kas izraisīja nopietnu sastrēgumu pirmās kārtas pārejā 2002. gadā, notika ļoti vienmērīgi, īpaši attiecībā uz tolāru banknotēm.

Skaidras naudas bezmaksas apmaiņa bankās bija iespējama līdz 2007. gada 1. martam. Pēc tam Slovēnijas Banka joprojām turpinās mainīt tolāru banknotes neierobežotu laiku, bet monētas — līdz 2016. gada beigām.

Attiecībā uz tiešu izsniegšanu plašākai sabiedrībai un saskaņā ar ECBS/ECB Statūtu 52. pantu Eirosistēmā ietilpstošās valstu centrālās bankas ir veikušas pasākumus, lai nodrošinātu, ka

⁸ To tolāru banknošu kopējā vērtība, kuras bija apgrozībā 31.12.2006., sasniedza 149,631 miljardus SIT (EUR 622,7 miljoni), kas bija 72,1% no 2006. gada oktobrī aprēķinātā esošo tolāru banknošu vidējās vērtības (207,039 miljardi SIT, kas atbilst EUR 864,0 miljoniem).

⁹ To tolāru monētu kopējā vērtība, kuras bija apgrozībā 31.12.2006., sasniedza 3,602 miljardus SIT (EUR 15,0 miljoni), kas bija 96,0% no 2006. gada oktobrī aprēķinātā esošo tolāru monētu vidējās vērtības (3,752 miljardi SIT, kas atbilst EUR 15,7 miljoniem).

2007. gada pirmo divu mēnešu laikā vismaz vienā vietā attiecīgās valsts teritorijā tolāru banknotes atbilstoši nominālvērtībai maina pret euro; maiņu veic līdz summai 1000 euro apmērā vienai personai vai par vienu darījumu vienā dienā (līdzīgi pasākumi bija spēkā skaidras naudas nomaiņas laikā 2002. gadā).

4. FINANŠU ADMINISTRATĪVO SISTĒMU PĀRVEIDOŠANA

Aptuveni 2,3 miljoni privātpersonu un juridisko personu banku kontu veiksmīgi tika konvertēti euro. Janvāra pirmajās dienās daudz vairāk cilvēku nekā parasti izmantoja bankomātus, lai pārbaudītu sava euro konta bilanci.

Attiecībā uz administratīvo, finanšu, grāmatvedības sistēmu un citām saistītām sistēmām „lielā sprādziena” scenārijs ir daudz kategoriskāks nekā „Madrīdes” scenārijs, kas tika piemērots pirmās kārtas laikā. Lielākā daļa valsts pārvaldes iestāžu un privātuzņēmumu guva labumu no trīs gadu pārejas perioda, kas ilga no 1999. gada līdz 2001. gadam (attiecībā uz Grieķiju tas bija viens gads), lai pārveidotu šīs sistēmas uz euro. Tā kā „lielā sprādziena” scenārijs nenosaka šādu pārejas periodu, tika paredzēts, ka visas Slovēnijas pārvaldes iestādes un uzņēmumi līdz 2006. gada 31. decembrim darbosies vienīgi ar tolāriem un pārslēgs visas sistēmas uz euro no 2007. gada 1. janvāra.

Slovēnijas pārvaldes iestādes un uzņēmumi ir sekmīgi atrisinājuši uzdevumu, atbilstoši un savlaicīgi veicot priekšdarbus. Saskaņā ar 2007. gada februāra pētījuma „Flash Eurobarometer 201a” datiem¹⁰ 31% Slovēnijas uzņēmumu sāka sagatavošanās darbus 2006. gada pirmajā pusē vai agrāk, bet 64% uzņēmumu tos sāka pēc 2006. gada jūnija. Vairāk nekā 94% Slovēnijas uzņēmumu apstiprināja, ka to grāmatvedības sistēmas, rēķinu piesūtīšanas sistēmas un algu sistēmas bija pilnībā sagatavotas pārejai uz euro 2007. gada 1. janvārī. Nav konstatēts, vai ziņots par kādām problēmām.

Valūtas nomaiņa Slovēnijā apstiprina „lielā sprādziena” pieejas nozīmīgumu saistībā ar potenciālajiem euro zonas dalībniekiem, jo īpaši mazākām valstīm. Tā kā euro skaidrā nauda ir pieejama kopš 2002. gada, šis scenārijs potenciālajiem euro zonas dalībniekiem šķiet vispievilcīgākais, jo īpaši tāpēc, ka tas ir ļoti vienkāršs attiecībā uz saziņu un informāciju.

5. CENU ATTĪSTĪBA

5.1. Cenu uzraudzība valūtas nomaiņas laikā

Dubultā cenu norādīšana sākās 2006. gada martā un saskaņā ar likumu turpināsies līdz 2007. gada vidum. Slovēnijas Patērētāju asociācija uzrauga cenas (*PriceWatch*), vienlaikus gūstot labumu no patērētāju ieguldījuma, jo tā aicināja sabiedrību ziņot par cenu būtisku palielināšanos, kā tas novērots, piemēram, salīdzinot vecās kvītis un pavadzīmes (tolāros) un jaunus rēķinus (euro). Sabiedrība regulāri tiek informēta par jebkāda ievērojamu to cenu celšanās, kuras apstiprinātas pēc pārbaudes. Šāda informēšanas politika palīdz patērētājiem nekavējoties pamanīt cenu celšanos, un tādējādi ierobežo ļaunprātīgas izmantošanas iespēju.

¹⁰ Sk. http://ec.europa.eu/public_opinion/euro_en.htm attiecībā uz visiem Eurobarometer rādītājiem saistībā ar euro.

Slovēnijas Patērētāju asociācija uzsvēra arī, ka 2006. gada laikā ievērojami ir palielinājušās bankas pakalpojumu izmaksas. Patērētāju asociācija apgalvo, ka bankas jau no 2006. gada pirmajiem mēnešiem sāka palielināt maksu par dažiem pakalpojumiem (piem., maksājumiem par skaidras naudas izņemšanu bankomātos). Attiecībā uz maksājumu pakalpojumiem patērētājiem (kontu pārvaldību, banku darbību interneta tiešsaistē utt.) dažās bankās laikā no 2006. gada marta līdz decembrim tika novērots būtisks cenu palielinājums, savukārt mazie uzņēmumi sūdzējās par augsto maksu par skaidras naudas noguldījumiem.

5.2. Cenu attīstība laikā no 2006. gada decembra līdz 2007. gada februārim

Gada SPCI (Saskaņotais patēriņa cenu indekss) līmenis Slovēnijā uz 2007. gada janvāri bija 2,8%, kas bija mazāk par 3,0% 2006. gada decembrī. Tas liecināja par ikmēneša līmeņa samazināšanos (-0,5%), kā tas sezonālās tirdzniecības ietekmes dēļ bijis jau pāris pēdējos gados janvārī. Slovēnijas Republikas Statistikas birojs (*SORS*) informēja, ka samazinājums 2007. gada janvārī bija nedaudz lielāks par to, kāds novērots tajā pašā mēnesī iepriekšējos gados, un tas galvenokārt bija saistīts ar enerģijas cenu izmaiņām. Gada SPCI inflācijas līmenis 2007. gada februārī samazinājās līdz 2,3%.

2007. gada janvārī *SORS* publicēja savu pirmo analīzes kopsavilkumu par valūtas nomaiņas ietekmi uz cenām 2006. gada decembrī. Tika novērots neierasts cenu kāpums restorānos, bāros un kafejnīcās; cenu palielinājums bija vērojams arī dažās izdevumu grupās (personālie pakalpojumi, apavu remonts, mājsaimniecības ierīču remonts, remonta pakalpojumi un transporta pakalpojumi). Saskaņā ar aplēsēm 2006. gada decembrī neierastā cenu kāpuma restorānos, bāros un kafejnīcās ietekme bija 0,12 procentu punkti ar papildu ietekmi 0,12 procentu punktu apmērā no citām izdevumu grupām. Attiecībā uz 2007. gada janvāri *SORS* ir norādījis arī citus neierastus cenu palielinājumus saistībā ar dažiem pirkumiem un arī izklaides un sporta pakalpojumiem.

Pamatojoties uz *SORS* sākotnējo informāciju, Eiropas Kopienu Statistikas birojs uzskata, ka iespējamā valūtas nomaiņas kopējā ietekme uz patēriņa cenu inflāciju valūtas nomaiņas laikā un pēc tam varētu sasniegt 0,3 procentu punktus. Ņemot vērā gada SPCI inflācijas līmeņa samazināšanos 2007. gada janvārī visās pozīcijās līdz 2,8% un turpmāku kritumu arī 2007. gada februārī, jāsecina, ka valūtas nomaiņas ietekme – kaut arī acīmredzama – tomēr nav bijusi tik ievērojama, lai veicinātu patēriņa cenu inflāciju tiktāl, kā aprēķināts visās SPCI pozīcijās. Šie novērojumi lielā mērā saskan ar euro ieviešanas pirmās kārtas pieredzi.¹¹ Slovēnijas Makroekonomikas analīzes un attīstības institūts arī ir veicis pētījumu par valūtas nomaiņas ietekmi uz inflāciju. Tā pagaidu secinājums ir tāds, ka kopējā ietekme uz PCI sasniedza 0,24 procentu punktus.

Eiropas Kopienu Statistikas birojs nepieciešamības gadījumā atjauninās tās secinājumus attiecībā uz valūtas nomaiņas ietekmi, tiklīdz kļūs pieejama papildu informācija.

---

¹¹ Eiropas Kopienu Statistikas biroja Ziņu publikācija 69/2003 (18/06/2003).

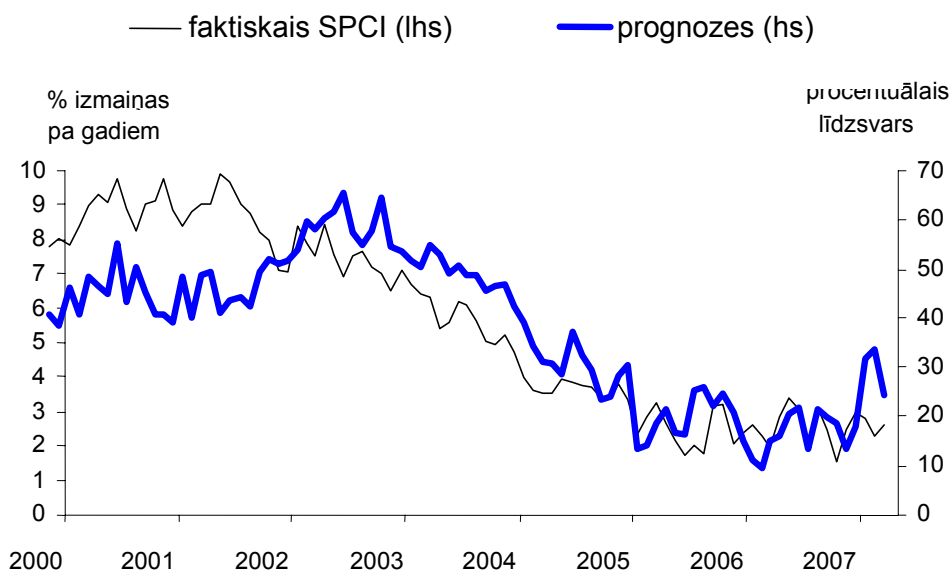

5.3. Priekšstati par cenu

Līdzība ar pirmās kārtas pieredzi ir attiecināma arī uz priekšstatiem par cenu, jo gaidāmā inflācija Slovēnijā 2007. gada 1. janvārī krasi palielinājās un lēnām turpināja palielināties arī februārī (sk. 4. grafiku), kaut arī cenas šo divu mēnešu laikā kopumā samazinājās. Tomēr martā gaidāmā inflācija pamazām samazinājās. Kaut arī ir vēl par agru izdarīt secinājumus, šis samazinājums varētu liecināt par to, ka Slovēnijas iestāžu īstenotie informatīvie pasākumi ir bijuši efektīvi.

4. grafiks

Faktiskā un gaidāmā inflācija Slovēnijā

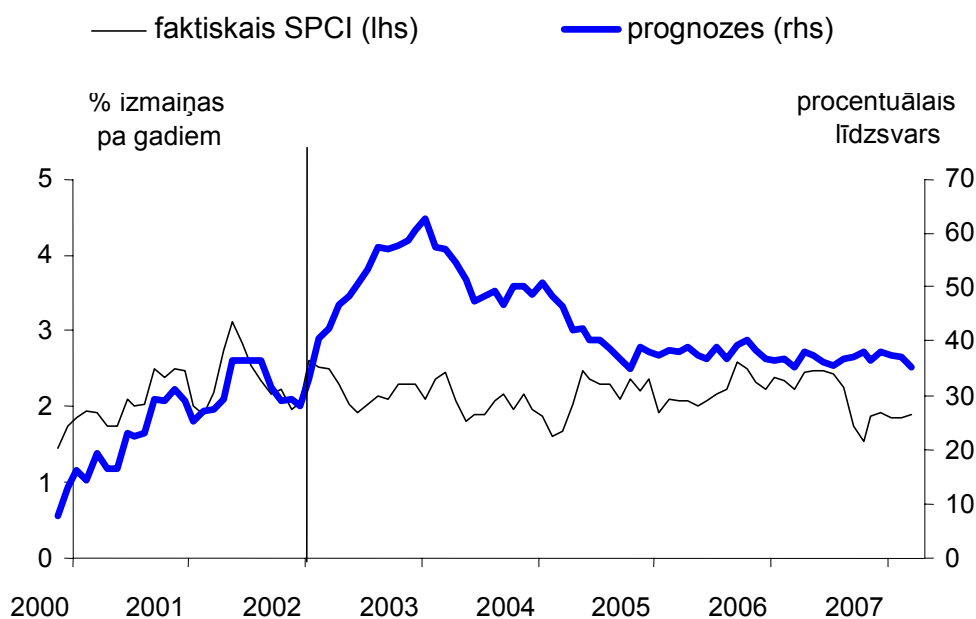

Avots: Eiropas Kopienu Statistikas birojs

Ja papildu dati apstiprinās marta rezultātus, šī sistēma Slovēnijā var kļūt diezgan atšķirīga no tās, kāda novērota euro zonā, kur gaidāmā inflācija krasi un pastāvīgi palielinājās gandrīz visu gadu pēc euro banknošu un monētu ieviešanas 2002. gadā (sk. 5. grafiku). Piecus gadus pēc tam atšķirība starp abām sistēmām ir pakāpeniski samazinājusies, taču pilnībā vēl nav likvidēta.

5. grafiks

Faktiskā un gaidāmā inflācija euro zonā

Avots: Eiropas Kopienų Statistikas birojs

Slovēnijas valūtas nomaiņas pieredze vēlreiz apliecina, ka priekšstatī, prognozes un realitāte attiecībā uz cenu attīstību ne vienmēr noteikti ir apvienojami. Valsts valūtas maiņas ietekmē iedzīvotāju vērtību skalas un izraisa pakāpenisku morālas pielāgošanās procesu, un tam visam ir zināma nozīme šajā procesā. Cenu izpratne noteikti būs galvenā problēma arī saistībā ar turpmāko valūtas nomaiņu citās dalībvalstīs.

6. SABIEDRĪBAS ATTIEKSME PRET PĀREJU UZ EURO

Komisijas „Flash Eurobarometer 205” pētījums, kas tika veikts 2007. gada janvāra beigās, liecina par lielākās daļas (95%)¹² Slovēnijas iedzīvotāju apmierinātību ar valūtas nomaiņas vienmērīgo procesu un efektivitāti. Tas ir lielisks rezultāts salīdzinājumā ar sākotnējo pieredzi, jo tikai dažas valstis sasniedza 90% līmeni, kaut arī vidējais bija tuvu 80%.

Attiecībā uz skaidras naudas nomaiņu jāmin, ka 97% respondentu nesaskārās ne ar kādām problēmām, apmainot tolārus pret euro valūtu vai izņemot euro janvāra pirmajā nedēļā. Respondenti pozitīvi vērtēja arī dubultās cenu norādīšanas lietderību (84%) un to korektu ieviešanu (94%).

¹² Procentuālais sadalījums šajā sadaļā ir balsīts uz tiem respondentiem, kuri sniedza konkrētu atbildi; nav ņemti vērā tie, kuriem nebija sava viedokļa šajā ziņā.

Daudz negatīvāks ir skatījums attiecībā uz cenu pārrēķināšanu, ko par godīgu uzskatīja neliels skaits (56%) respondentu; 44% respondentu bija pretējs viedoklis. Tikai 38% ir gatavi ticēt godīgai cenu „noapaļošanai” nomaiņas laikā un pēc tās, savukārt 62% domā citādi.

Visbeidzot – 92% Slovēnijas iedzīvotāju uzskata, ka ir labi informēti par euro (36% uzskata sevi pat par ļoti labi informētiem), bet 91% drīzāk ir apmierināti vai ļoti apmierināti ar valsts iestāžu sniegto informāciju. Šie ļoti augstie pozitīvie rādītāji apstiprina augsto apmierinātības līmeni salīdzinājumā ar informācijas līmeni (99,2%), kas noteikts līdzīgā *Eurobarometer* pētījumā, kas 2006. gada februārī veikts starp Slovēnijas uzņēmumiem.

Sabiedrības viedoklis Slovēnijā vēlreiz apliecina to, cik informācijai un saziņai ir būtiska nozīme saistībā ar sekmīga valūtas nomaiņas procesa nodrošināšanu.

Tie iedzīvotāji un uzņēmumi, kuri ir pilnībā informēti par euro ieviešanas praktiskajām sekām, jūtas daudz pārliecinātāki par vienotās valūtas ieviešanu un retāk saskaras ar problēmām. Turpretim informācijas trūkums parasti rada bažas un pārpratumus.